Projecte Ocupació Industrial Diputació de Barcelona (POIL)

Ponència presentada en la Taula "ESTRATÈGIA INDUSTRIAL, INNOVACIÓ I OCUPACIÓ".

Cristina Pardo Miguel

Cap de la Secció de Coordinació de Polítiques

Servei de Mercat de Treball

Àrea de Desenvolupament
Econòmic Local

1.- L'APOSTA DE LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA PER LA INDÚSTRIA (COM A SECTOR POTENCIALMENT GENERADOR D'OCUPACIÓ)

Des de la Diputació de Barcelona, tradicionalment, s'ha vingut desenvolupant un enfocament de les polítiques de foment de l'ocupació en funció de les característiques dels aturats (dones, joves, majors de 45 anys, aturats de llarga durada, persones amb discapacitat, etc.). Excepte el sector de Serves d'Atenció a les Persones, en què vam estar treballant 11 anys amb els projectes ILOSER i ILOQUID.

PER QUÈ S'APOSTA PER LA INDÚSTRIA? ANY 2013-2014

1 **L'estratègia política –europea, estatal i autonòmica– situa el sector industrial en la base d'un nou model productiu.**

D'entre els documents més importants elaborats per les diferents institucions, citem els següents:

A nivell europeu. L'estratègia Europa 2020 per al creixement.

A nivell estatal. La *Agenda para el fortalecimiento del sector industrial en España* aprovada l'11/07/2014.

A nivell autonòmic. El document *La Catalunya industrial: un objectiu compartit* (2014) defineix l'estratègia industrial impulsada pel Govern de Catalunya pels propers anys. El Govern de Catalunya es va fixar un objectiu ambiciós: que la participació de la indústria catalana sobre el PIB sigui del 25% (com el País Basc), 5pp per sobre del valor fixat per Europa en l'Estratègia 2020.

Europa necessita la indústria més que mai i la indústria necessita Europa. (...) **La indústria es troba al cor del nou model de creixement** de l'economia de la UE.»

Comissió Europea

L'actual crisi econòmica ha posat en evidència la transcendència del **paper de la indústria com a generador de creixement i ocupació**.

Govern d'Espanya

«La indústria no és el passat, és una **opció de present i de futur**. Per a aquest Govern, la indústria és un actiu principal en la transformació econòmica i social del país.»

Generalitat de Catalunya

2 Els experts, professionals i diversos organismes coincideixen en assenyalar la indústria com a via per a revertir la conjuntura econòmica i social actual.

Destaquem els següents exemples:

El Col·legi d'Economistes de Catalunya (CEC) – Document del Club de Prospectiva "Per la revitalització de la Indústria Catalana". Febrer 2014

Document que pretén posar en valor el sector industrial, destacant els diferents àmbits i la importància que el mateix té pel conjunt de l'economia.

Antón Costas, Catedràtic de Política econòmica i President del Cercle d'Economia

En diferents publicacions i articles d'opinió assenyala la indústria com el vector essencial d'un nou model productiu.
En concret: *Propuestas para salir de la crisis de otra forma*. Quaderns Socioeconòmics del Barcelonès, núm. 11 (2012).

Pacte Més Indústria. Manifest Més indústria (2012): la resposta catalana a la crisi

Impulsat per:

a) Sindicats (CCOO de Catalunya, UGT de Catalunya)
b) Organitzacions empresarials, (Foment del Treball Nacional, PIMEC)
c) Universitats (Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya)

d) Col·legis professionals de Catalunya (Col·legi d'Economistes de Catalunya, Consell del Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Catalunya, Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya).

> «La indústria constitueix un valor i un actiu de primer ordre en el qual assentar el nostre procés de revifalla econòmica.»
>
> **Col·legi d'Economistes de Catalunya (CEC)**

> «El retorn al creixement i a l'ocupació en l'economia espanyola passa per un retorn a la indústria.»
>
> **Antón Costas, catedràtic de Política Econòmica de la Universitat de Barcelona (UB) i President del Cercle d'Economia**

> «No hi pot haver una economia forta sense una indústria forta.»
>
> ***Propostes per a un nou impuls a la indústria a Catalunya*.**
>
> **Pacte + indústria**

3 Les característiques socioeconòmiques del sector

Els experts acadèmics i professionals de reconegut prestigi evidencien en els seus estudis que el sector industrial català:

- És el que registra el major volum d'exportacions (96% del total).
- Presenta una elevada capacitat d'innovació.
- Té els salaris més alts, en relació amb els sector serveis i la construcció.
- És el que registra un major percentatge de contractació indefinida.

Això comporta que es tracta d'un <u>sector que necessita i necessitarà mà d'obra qualificada i que a més a més genera una ocupació de qualitat</u> (si la mesurem per la duració i tipologia de contractes que ofereix, així com pel seu nivell salarial).

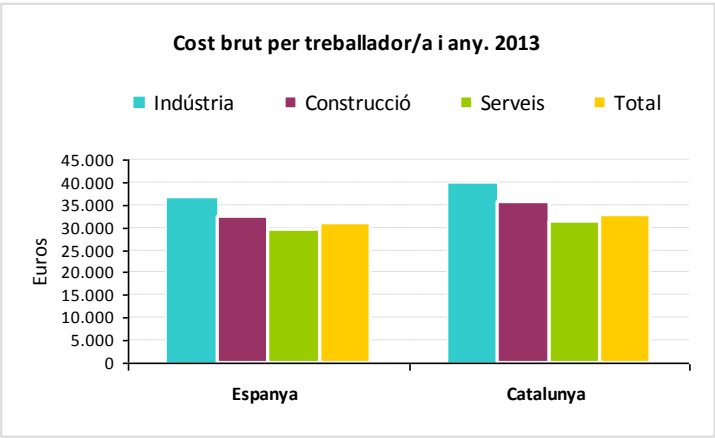

Font: Institut Nacional d'Estadística. Enquesta anual de cost laboral. 2013

4 El desencaix entre la demanda i l'oferta de llocs de treball

Es constata que els perfils professionals que demanda el sector industrial no coincideixen amb les qualificacions professionals ni les experiències de les persones, és a dir, les qualificacions que tenen les persones no són les que sol·liciten les empreses.

L'Informe de l'Organització Internacional del Treball (OIT) *Tendencias Mundiales del Empleo 2013* (Febrer 2013) posa de manifest que:

- La formació professionalitzadora ben orientada cap a les necessitats de les empreses pot contribuir a superar el problema, ja que garanteix que les persones que cerquen un treball el puguin trobar en els sectors més dinàmics de l'economia, com ara la indústria.
- La clau és la coordinació entre les diferents polítiques i la participació de les organitzacions i agents econòmics en el desenvolupament de les competències professionals de les persones.

Enllaç: http://www.ilo.org/global/research/global-reports/global-employment-trends/2013/lang--es/index.htm

2.- EL PROJECTE D'OCUPACIÓ A LA INDÚSTRIA LOCAL

Vist tot l'anterior la Diputació de Barcelona desplega la primera edició del projecte per a Promoure l'Ocupació a la Indústria Local. Elabora unes bases i condiciona l'atorgament de subvencions a unes característiques mínimes que havien de reunir les sol·licituds de les entitats participants.

El procediment d'atorgament de les subvencions és el de concurrència competitiva i el pressupost màxim destinat de 2.000.000€, amb cofinançament de la Diputació de Barcelona del 75%.

El període d'execució va de l'1 de gener de 2015 fins el 31 d'agost de 2016, ara prorrogat fins el 28/02/2017.

Objecte de la convocatòria

Finançar projectes l'objectiu dels quals fos ...

La inserció laboral de persones que tenen especials dificultats per trobar un lloc de feina (preferentment joves, majors de 45 anys i aturats/des de llarga durada) en sectors d'activitat industrial fortament consolidats al territori i/o amb perspectives de creixement i que es trobin ubicats, preferentment, en un sistema productiu local (SPL).

Què es pretenia amb aquesta convocatòria?
Quins tipus de projectes volíem promoure des de Diputació de Barcelona?

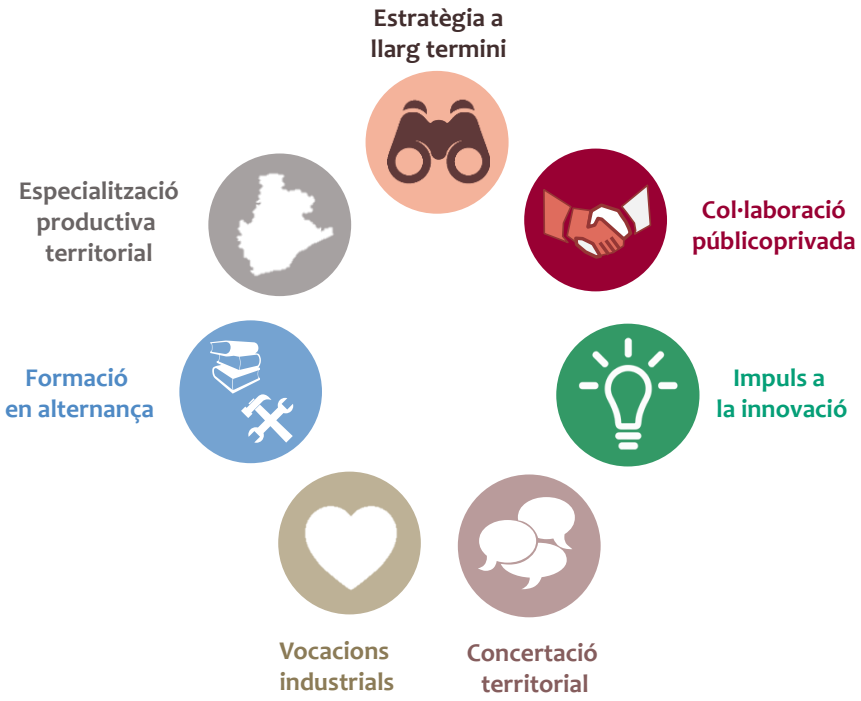

Objectius

- ESTRATÈGIA. Visió a llarg termini: la inserció no mesurarà l'èxit del projecte.

  Crear una base per formar aliances en el territori amb els diferents operadors i agents públics i privats, per col·laborar en el desenvolupament d'una estratègia territorial a mig i llarg termini que passi per promoure un desenvolupament industrial local competitiu i generador de llocs de treball.

- PROMOURE LA COL·LABORACIÓ PÚBLICOPRIVADA. Mobilitzar al sector empresarial (i altres agents econòmics: gremis, associacions empresarials, entitats de promoció econòmica, etc.) i implicar-lo, des de l'inici, en la implementació del projecte.

- Donar un fort IMPULS A LA INNOVACIÓ, a través de la implicació d'universitats i centres tecnològics i de recerca.

- Afavorir la CONCERTACIÓ TERRITORIAL ENTRE LES ADMINISTRACIONS LOCALS I LA TRANSVERSALITAT INTRA ADMINISTRATIVA (projectes grans en termes de dimensió poblacional, que obliga al territori a formar aliances per presentar-se conjuntament). PROJECTES DE CERTA DIMENSIÓ I AMB EXECUCIÓ CONJUNTA.

- FOMENTAR LES VOCACIONS INDUSTRIALS. Interessar la població aturada en desenvolupar la seva trajectòria professional en la indústria. I FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ DE LES DONES en un sector d'activitat tradicionalment masculí (especialment en determinades ocupacions).

- IMPULSAR LA FORMACIÓ EN ALTERNANÇA (TIPUS DUAL). COMBINACIÓ DE LA FORMACIÓ TEÒRICA EN AULA AMB FORMACIÓ PRÀCTICA EN UN ENTORN LABORAL REAL. Fomentar la combinació de formació i treball, de manera que els itineraris de millora de l'ocupabilitat posin l'accent en l'adquisició de les competències requerides per les empreses en un entorn laboral real. Es a dir, promovent l'execució d'accions amb lògica de formació en alternança que incloguin coneixements teòrics i pràctics (mitjançant pràctiques, contracte en formació, entre d'altres). I ADEQUAR EL DISSENY DE LA FORMACIÓ, PREFERENTMENT, ALS REQUERIMENTS DELS CERTIFICATS DE PROFESSIONALITAT, de manera que es faciliti l'adquisició del mateixos, ja sigui de forma total o parcial.

- Que els PROJECTES PRESENTATS CONSTITUEIXIN UN BON REFLEX DE L'ESTRUCTURA PRODUCTIVA DE LA PROVÍNCIA (per poder extrapolar resultats).

Estructura dels projectes al voltant de tres eixos

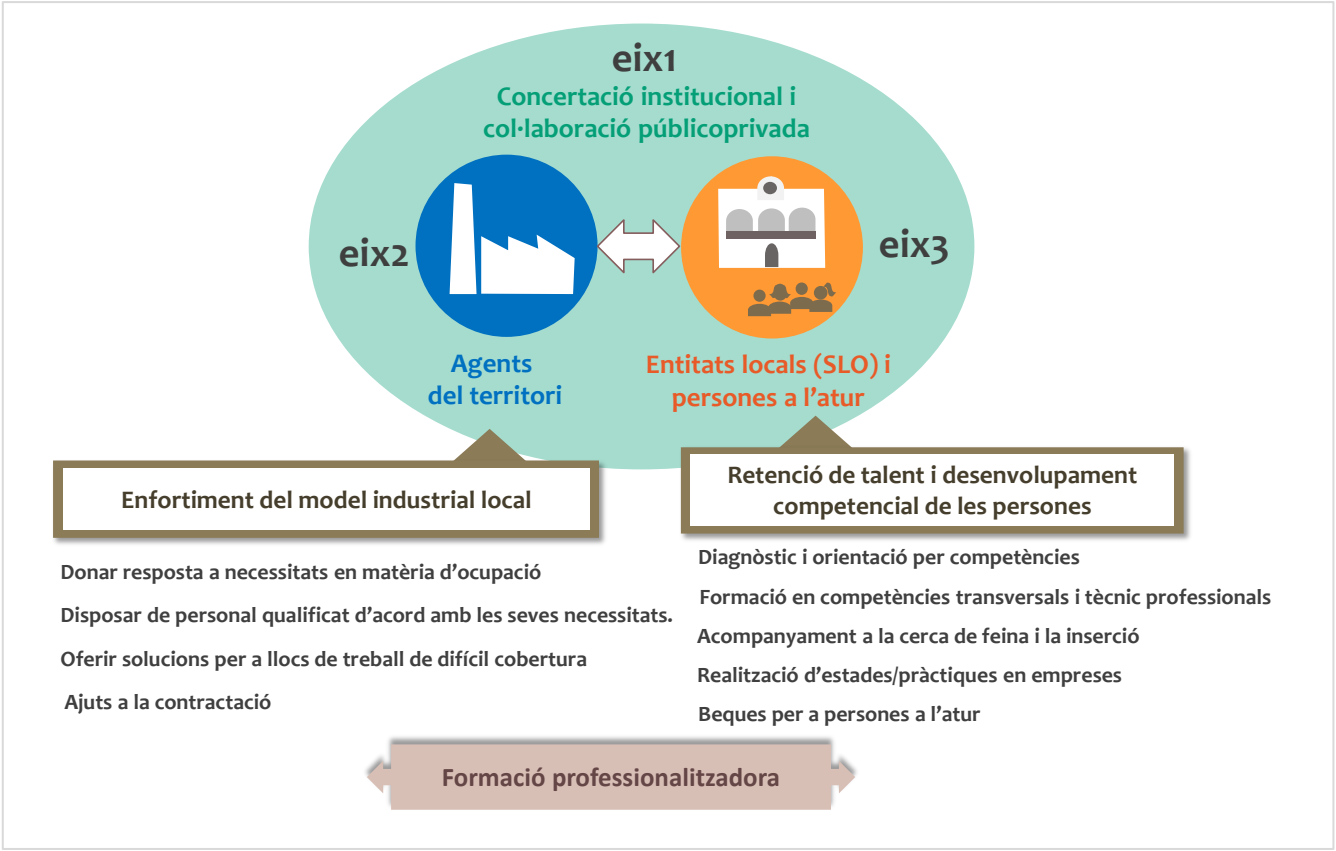

EIX 1.- CONCERTACIÓ INSTITUCIONAL I COL·LABORACIÓ PÚBLICOPRIVADA

La finalitat d'aquest eix és la concertació institucional i la col·laboració públicoprivada i, per tant, té un CARÀCTER TRANSVERSAL al llarg de tot el projecte.

Es tracta d'mmarcar el projecte dins d'una estratègia territorial en el desenvolupament econòmic local. És a dir, no tan sols es tracta de promoure la implicació d'agents públics i privats en les diferents fases del projecte (disseny, implementació, seguiment i avaluació...) sinó també de CREAR LES BASES per a una col·laboració públicoprivada que vagi més enllà d'aquest.

EIX 2.- ENFORTIMENT DEL MODEL INDUSTRIAL LOCAL

Aquest eix marca el canvi principal de l'enfocament del projecte d'ocupació que impulsem: comencem treballant amb les empreses per després dissenyar els itineraris amb les persones.

En resum, fruït d'aquesta col·laboració públicoprivada es pot esperar un enfortiment del model industrial local ja que s'oferiran solucions a mida de les necessitats reals de les empreses.

Què ofereix el Projecte a les empreses?

- Donar resposta a les seves necessitats en matèria d'ocupació.
- Disposar de personal qualificat d'acord amb les seves necessitats.
- Oferir solucions per a llocs de treball de difícil cobertura.
- Ajuts a la contractació.

A través de:

- Participar en el diagnòstic de les seves necessitats amb una metodologia concreta.
- La participació en el disseny del contingut de la formació a impartir a les persones en atur participants.
- La possibilitat de participar en la selecció de les persones participants.
- Proporcionar estades empresarials en els seus espais.
- La contractació de persones aturades.

EIX 3.- RETENCIÓ DE TALENT I DESENVOLUPAMENT COMPETENCIAL DE LES PERSONES

El Projecte vol fomentar la retenció del talent i del capital humà a cada territori. Un punt clau d'aquest eix és assegurar una bona selecció de les persones participants en el projecte. És important ser capaços d'oferir els treballadors amb les competències que s'ajustin a les necessitats manifestades per les empreses.

Aquí, els Serveis Locals d'Ocupació hauran d'aplicar la seva expertesa en l'anàlisi competencial de cada persona beneficiària i en el disseny dels itineraris i de les accions formatives per millorar la seva qualificació (hauran d'utilitzar tècniques com l'anàlisi d'ocupabilitat per COMPETÈNCIES, la formació en alternança, les pràctiques en empreses, entre moltes altres).

L'èxit del projecte serà oferir treballadors a les empreses del sector d'activitat industrial escollit segons les seves necessitats detectades i manifestades.

Què ofereix el Projecte a les persones?

- Diagnòstic i orientació per competències
- Formació en competències transversals
- Formació professionalitzadora que pot ser acreditada
- Acompanyament a la cerca de feina i la inserció
- Realització d'estades/pràctiques en empreses
- Beques per a persones a l'atur
- La possibilitat de contractació

Resultats previstos

Presentació de **10 a 15 projectes** força representatius del territori (de les diferents especialitats territorials)

1.500 persones contactades

1.000 persones beneficiàries

100-125 empreses participants

50% mitjana d'inserció

40 accions de formació professionalitzadora (la que proporciona les competències per conèixer un ofici/professió)

3.- DE LA TEORIA A LA PRÀCTICA

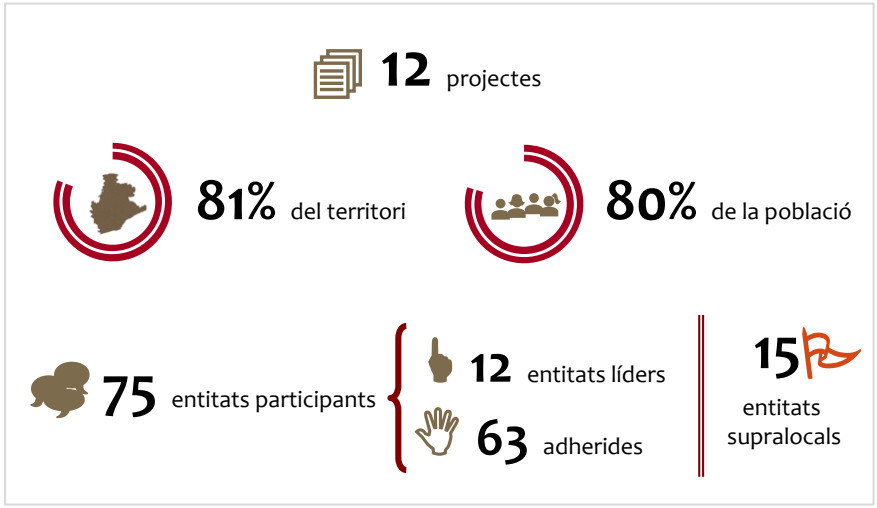

12 projectes atorgats, que representen una cobertura territorial i poblacional entorn del 80%.

En total participen 75 entitats locals: 12 en són les líders dels projectes (una per a cada projecte) i 63 s'hi han adherit per a realitzar una execució conjunta.

De totes les entitats locals, 15 són de caràcter supramunicipal.

L'activitat industrial es concentra en **sis sectors**:

- Metal·lúrgic (4 projectes)
- Tèxtil (3)
- Vitivinícola (1)
- Químic i farmacèutic (2)
- Logístic (1)
- Alimentari (1)

Tots els projectes incideixen en els **majors de 45 anys**.

10 projectes en joves.

10 projectes en aturats/des de llarga durada.

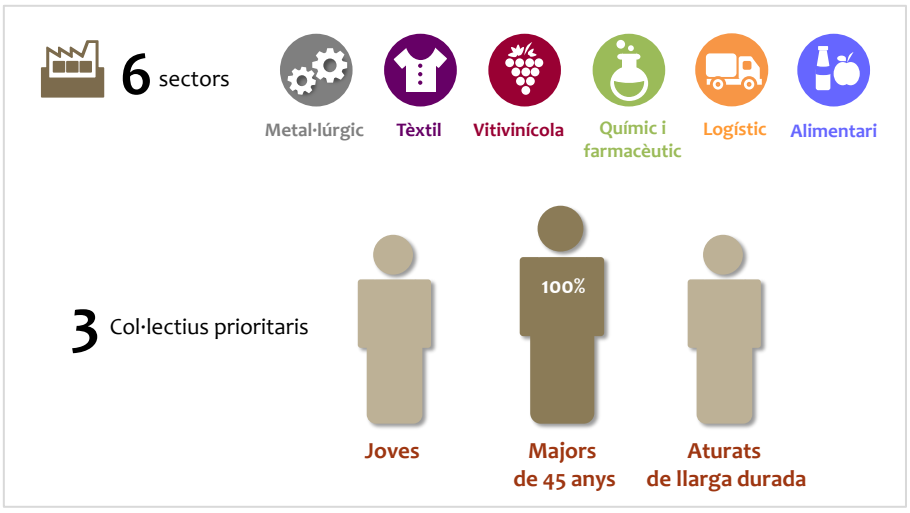

Sectors industrials escollits i àmbits territorials d'actuació

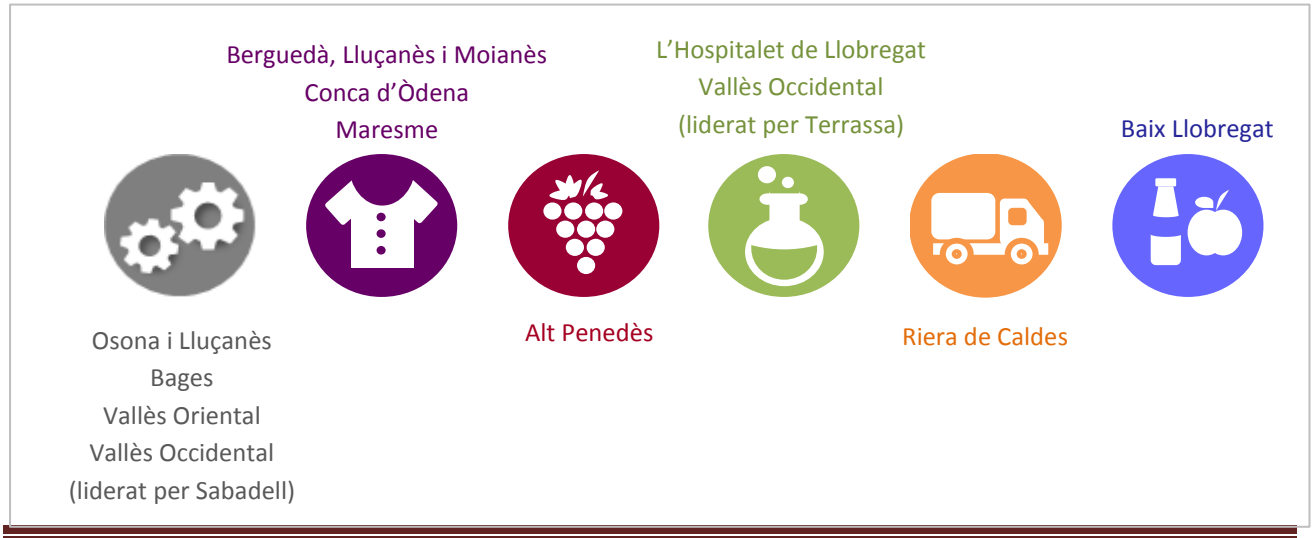

Resultats assolits a 31/03/2016 i desviacions respecte dels resultats inicials

	Previsions a l'acabament del projecte	Valor actual	% Assolit Base: objectius inicials
Persones contactades	1.500	3.672	245%
Persones participants	1.000	1.130	113%
Empreses participants	100-125	674	539%
Altres agents participants		194	
Persones formació professionalitzadora	800	574	72%
Insercions	50%	22%	44%

A 31/03/16 es comptabilitzen **245** insercions (231 persones inserides).

Perfil de les persones participants

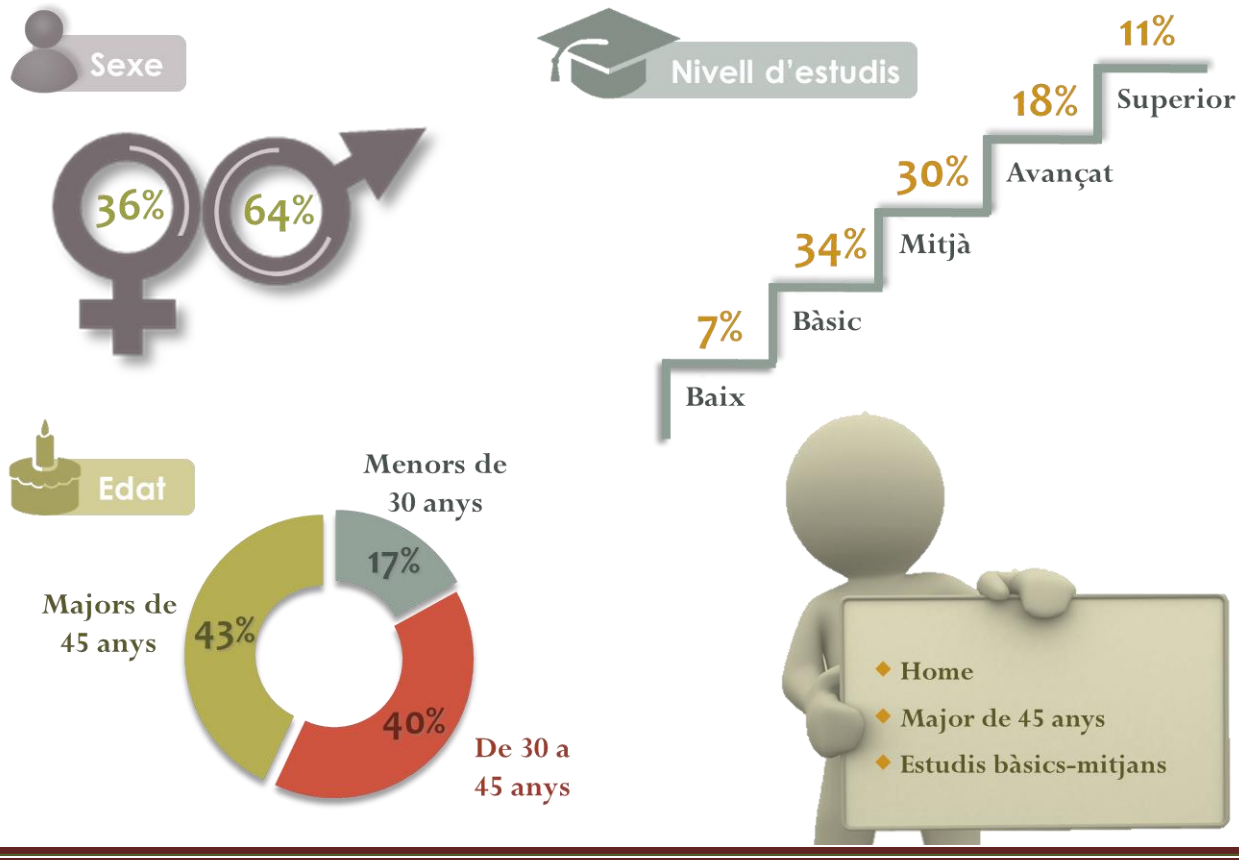

Perfil de les empreses participants

77% Empreses de menys de 50 treballadors/es

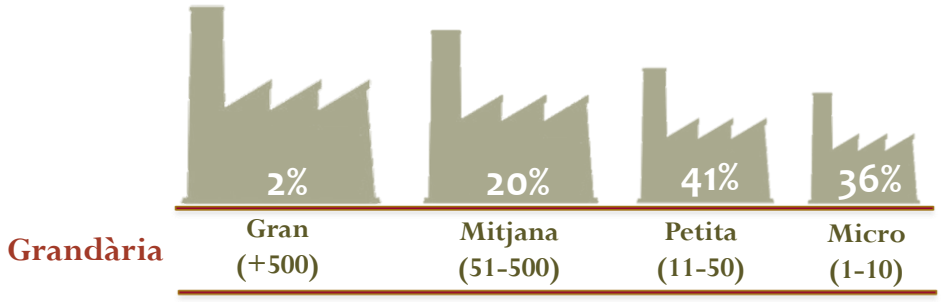

Accions de formació professionalitzadora realitzades o en curs

Metal·lúrgic

- Operacions auxiliars de fabricació mecànica
- Soldadura
- Electricitat industrial
- Interpretació de plànols
- Mecanització convencional: torn i fresa
- Mecanització amb control numèric
- Disseny CAD 3D
- Verificació tridimensional
- Organització industrial
- Gestió administrativa i financera del comerç internacional

Tèxtil

- Contramestre/a
- Teixidor/a
- Encarregat/da de filatura
- Filador/a
- Disseny tèxtil
- Confecció
- Tissatge i manteniment

Químic i farmacèutic

- Elaboració de productes farmacèutics i afins
- Compressió de medicaments
- Operador/a auxiliar de magatzem
- Tècniques comercials

39 especialitats formatives

Vitivinícola

- Guia turístic en el sector vitivinícola
- Enotècnia
- Coneixements administratius específics dels sector vitivinícola
- Gestió administrativa i financera del comerç internacional

Alimentari

- Manipulador/a d'aliments
- Mosso/a de magatzem
- Xofer/a-repartidor/a
- Comercial

Logístic

- Gestor/a de magatzem
- Operari/ària de magatzem

Primeres constatacions

És un **PROJECTE COMPLEX QUE NECESSITA TEMPS PER CONSOLIDAR-SE**. La complexitat de les normativa pressupostària complica la gestió de projectes de manera plurianual. Són projectes que requereixen temps per tal de consolidar la feina feta i els vincles establerts amb les empreses i els agents rellevants del territori, de manera que incideixin significativament en la inserció laboral.

ACONSEGUIR VINCLES ESTABLES DE CONFIANÇA I COMPLICITATS AMB LES EMPRESES IMPLICA TEMPS.

L'ENFOCAMENT NO ÉS EL TRADICIONAL. Adaptació al canvi (competència molt important per als professionals que treballen en l'àmbit local). La base està en detectar i cobrir les necessitats de les empreses i a partir d'aquí cal analitzar els perfils de les persones que es troben en les borses de treball i seleccionar els més adients per realitzar el itineraris que marquen els professionals dels SLO. Les necessitats de l'oferta (teixit productiu) és la que determina el contingut i l'objectiu del projecte i no a l'inrevés.

LES PARTICULARITATS LOCALS I L'ESPECIALITZACIÓ PRODUCTIVA TERRITORIAL, expliquen diferències entre projectes que comparteixen sector i permet ajustar-se millor a les necessitats de les empreses. Existeixen diferències entre projectes que comparteixen sector d'intervenció per les singularitats, realitats i dinàmiques territorials. A més a més, el fet de treballar tenint en compte l'especialitat productiva de cada territori permet donar una resposta a mida i adequada a les necessitats del teixit productiu del sector d'intervenció.

P.e. Metall Osona: béns d'equipament

Bages: components auxiliars de l'automoció

Tèxtil Maresme: gènere de punt, patronatge i disseny

Conca d'Òdena: confecció i gènere de punt

Berguedà, Lluçanès i Moianès: filatura i elaboració de teixit

◆◆◆

L'OFERTA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL REQUEREIX UNA ESTRATÈGIA COORDINADA, on intervinguin en la seva concepció tots els agents.

Sovint l'oferta formativa del territori no respon a les necessitats del teixit productiu. Els projectes intenten donar resposta a les necessitats de les empreses, que moltes vegades passa per capacitar les persones aturades, perquè la Formació Professional reglada i en alguns casos la formació ocupacional no dona resposta a això. S'evidencia, per tant, la necessitat de coordinar una estratègia conjunta quant a la Formació Professional. Cal consensuar-la i posar en joc molts agents (públics, privats, amb competències en el tema i/o en d'altres).

QUAN MÉS S'AJUSTA EL CONTINGUT DE LA FORMACIÓ A LES NECESSITATS DE LES EMPRESES, MÉS ENS ALLUNYEM DE LA POSSIBILITAT D'OBTENIR UN CP.

◆◆◆

COL·LABORACIÓ PÚBLICOPRIVADA i RECERCA I INNOVACIÓ (R+D+i). Empreses petites i mitjanes han pogut millorar la seva competitivitat gràcies a l'apropament a centres tecnològics i de recerca. El Projecte propicia vincles entre empreses (que potser en d'altres circumstàncies no es donarien), especialment petites i mitjanes, i centres de coneixement (tecnològics i de recerca) i afavoreix la transferència de coneixement que contribueix a millorar la seva competitivitat.

Reptes de futur...i ara què?

Cal fer una **AVALUACIÓ** de la primera edició del projecte en diferents moment temporals (a l'acabament i 3, 6 i 12 mesos després). La Diputació de Barcelona s'encarregarà de fer-ho amb personal propi. Entre d'altres qüestions estem recollint informació quantitativa i qualitativa per a:

- Valorar la concertació territorial i el seu grau d'incidència en la consecució dels objectius del projecte.
- Valorar la col·laboració públicoprivada i el seu grau d'incidència en la consecució dels objectius del projecte.
- Analitzar diferències per sector i per territori. Fins a quin punt el tipus de sector d'activitat i/o el territori on es desenvolupa el projecte condiciona l'èxit d'aquest.
- Tipologia i característiques de les insercions (paper de les bonificacions a la contractació).
- L'impacte de la formació professionalitzadora (per sector, per territori...).

La **Diputació de Barcelona CONTINUA APOSTANT PER TREBALLAR EN AQUESTA LÍNIA**. Actualment es troba en fase de valoració dels projectes presentats en la segona convocatòria (2016-2017). Es comptarà novament una dotació pressupostària de 2.000.000€.